

Zadanie Domowe

Mikołaj Krakowiak Nr indeksu: 148076 Grupa laboratoryjna: IS2

Zbiór danych

Zestaw danych obejmuje wyniki trzech egzaminów oraz różnorodne czynniki osobiste, społeczne i ekonomiczne, które mają mogą mieć na nie wpływ.

Zbiór złożony jest z ośmiu kolumn. Wyróżniamy następujące kolumny:

- gender - płeć studenta
- race.ethnicity - rasa studenta (A, B lub C)
- parental.level.of.education - wykształcenie rodziców
- lunch - poranne śniadanie
- test.preparation.course - ukończenie testu przygotowawczego
- math.score - wynik testu z matematyki
- reading.score - wynik testu z czytania ze zrozumieniem
- writing.score - wyniki testu z pisania

```
In [77]: data <- read.csv("exams.csv", sep=",")
```

Analiza eksploracyjna

Początkowe 10 wierszy danych:

```
In [78]: head(data, 10)

gender race.ethnicity parental.level.of.education lunch test.preparation.course math.score reading.score writing.score
male    group C      some high school      standard      none           64           65           63
male    group A      some college      standard      none           71           64           61
male    group C      some high school      standard      none           53           53           45
female  group C      associate's degree      standard      none           95           100           97
female  group A      bachelor's degree      free/reduced    completed      72           91           88
female  group C      bachelor's degree      free/reduced    none           75           78           77
male    group D      some college      free/reduced    completed      72           76           74
female  group C      high school      free/reduced    none           64           70           69
male    group D      some college      standard      none           60           65           57
male    group C      bachelor's degree      standard      completed      66           65           64
```

```
In [78]: message("Liczba obserwacji: ", nrow(data))
message("Liczba cech: ", ncol(data))

Liczba obserwacji: 1800
Liczba cech: 8
```

Statystyki opisowe wyników poszczególnych egzaminów:

```
In [80]: mathematyka <- data$math.score
czytanie <- data$reading.score
pisanie <- data$writing.score

message("Statystyki opisowe wyników testów z matematyki:")
summary(mathematyka)
message("Statystyki opisowe wyników testów z czytania ze zrozumieniem:")
summary(czytanie)
message("Statystyki opisowe wyników testów z pisania:")
summary(pisanie)

Statystyki opisowe wyników testów z matematyki:
  Min. 1st Qu.  Median    Mean 3rd Qu.    Max.
15.00   57.00   69.00   67.18   79.00  100.00

Statystyki opisowe wyników testów z czytania ze zrozumieniem:
  Min. 1st Qu.  Median    Mean 3rd Qu.    Max.
23.00   60.00   70.00   68.89   80.00  100.00

Statystyki opisowe wyników testów z pisania:
  Min. 1st Qu.  Median    Mean 3rd Qu.    Max.
16.00   59.00   69.00   69.86   79.00  100.00
```

Histogramy wników z poszczególnych egzaminów

```
In [81]: layout(matrix(c(1,2,3), 1, 3, byrow=TRUE))

mat_rozstep <- max(mathematyka) - min(mathematyka)
mat_k <- mat_rozstep / (IQR(mathematyka) * 2.64 * length(mathematyka)^(1/3))
mat_szer <- mat_rozstep / mat_k

mat_breaks <- seq(min(mathematyka), max(mathematyka), mat_szer)

options(repr.plot.width = 15, repr.plot.height = 10)
mat_hist <- hist(mathematyka, col="red", main="Testy z matematyki", xlab="wynik", ylab="Liczba osób", breaks=mat_k)

message("Szereg rozdzielczy przedstawiający wyniki testów z matematyki:")
table(cut(mathematyka, mat_breaks, right = FALSE))

czyt_rozstep <- max(czytanie) - min(czytanie)
czyt_k <- czyt_rozstep / (IQR(czytanie) * 2.64 * length(czytanie)^(1/3))
czyt_szer <- czyt_rozstep / czyt_k

czyt_breaks <- seq(min(czytanie), max(czytanie), czyt_szer)

options(repr.plot.width = 15, repr.plot.height = 10)
czyt_hist <- hist(czytanie, col="blue", main="Testy z czytania ze zrozumieniem", xlab="wynik", ylab="Liczba osób", breaks=czyt_k)

message("Szereg rozdzielczy przedstawiający wyniki testów z czytania ze zrozumieniem:")
table(cut(czytanie, czyt_breaks, right = FALSE))

pis_rozstep <- max(pisanie) - min(pisanie)
pis_k <- pis_rozstep / (IQR(pisanie) * 2.64 * length(pisanie)^(1/3))
pis_szer <- pis_rozstep / pis_k

pis_breaks <- seq(min(pisanie), max(pisanie), pis_szer)

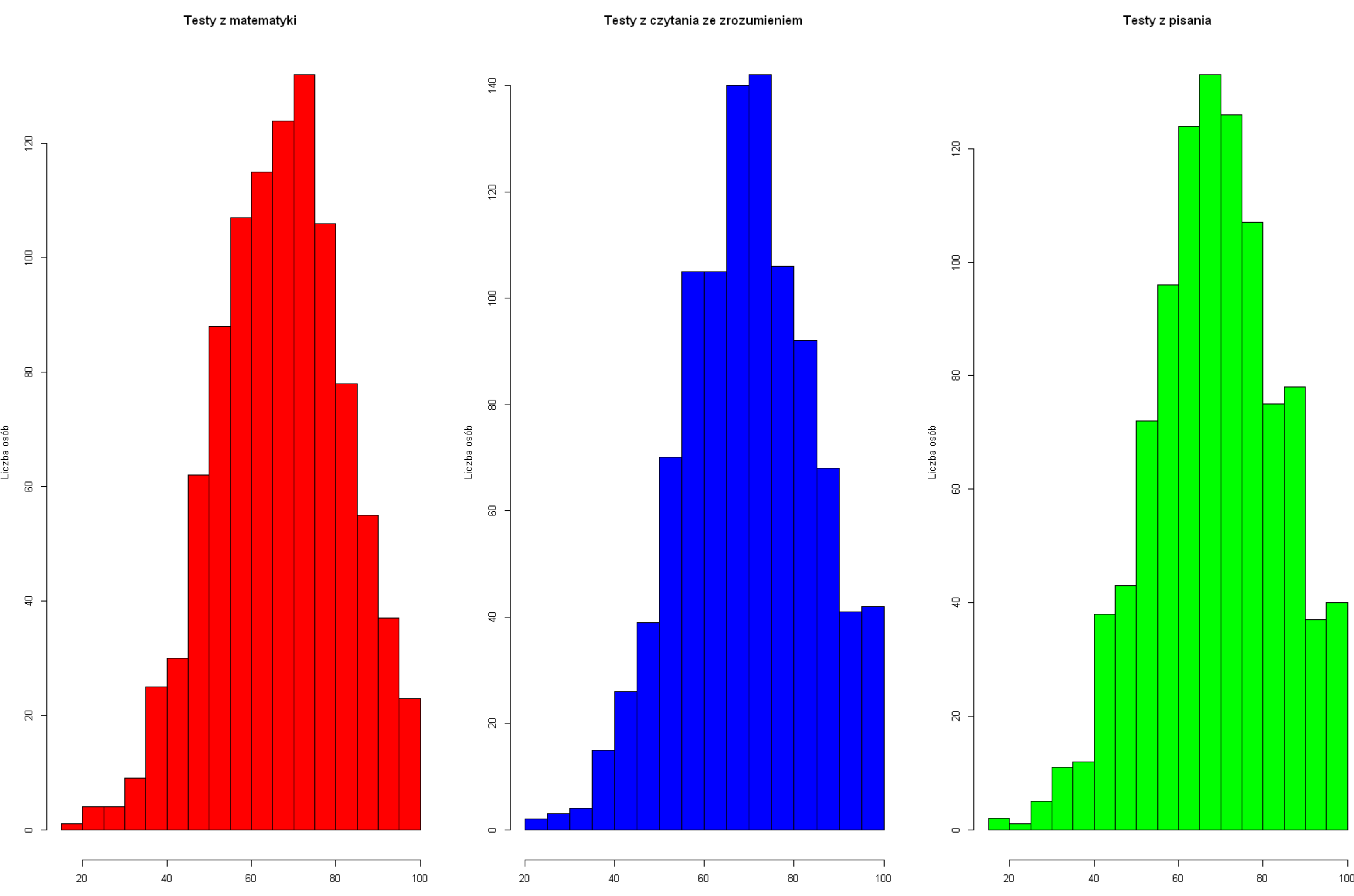
options(repr.plot.width = 15, repr.plot.height = 10)
pis_hist <- hist(pisanie, col="green", main="Testy z pisania", xlab="wynik", ylab="Liczba osób", breaks=pis_k)

message("Szereg rozdzielczy przedstawiający wyniki testów z pisania:")
table(cut(pisanie, pis_breaks, right = FALSE))

Szereg rozdzielczy przedstawiający wyniki testów z matematyki:
(15,20.5] (20.5,26.1] (26.1,31.6] (31.6,37.2] (37.2,42.7] (42.7,48.3]
      1         5         5         14        35        48
(48.3,53.8] (53.8,59.4] (59.4,64.9] (64.9,70.4] (70.4,76)  (76,81.5]
      89      119      121      144      132      122
(81.5,87.1] (87.1,92.6] (92.6,98.2]
      83      54      30

Szereg rozdzielczy przedstawiający wyniki testów z czytania ze zrozumieniem:
(23,28.3] (28.3,33.6] (33.6,38.8] (38.8,44.1] (44.1,49.4] (49.4,54.7]
      4         3         28        62        82
(54.7,60]  (60,65.2] (65.2,70.5] (70.5,75.8] (75.8,81.1] (81.1,86.4]
     181     127     140     142     121     94
(86.4,91.6] (91.6,96.9]
     63      35

Szereg rozdzielczy przedstawiający wyniki testów z pisania:
(16,21.3] (21.3,26.6] (26.6,31.8] (31.8,37.1] (37.1,42.4] (42.4,47.7]
      2         6         14        21        45
(47.7,53]  (53,58.2] (58.2,63.5] (63.5,68.8] (68.8,74.1] (74.1,79.4]
      47      103      122      122      154      118
(79.4,84.6] (84.6,89.9] (89.9,95.2]
      82       77      50
```


Rozkłady są w przybliżeniu rozkładami normalnymi. Wyniki z testów czytania ze zrozumieniem i testów z pisania są do siebie dosyć zbliżone, może to być spowodowane humanistycznym aspektem obu przedmiotów. W kolejnych punktach postaram się sprawdzić czy istnieje zależność pomiędzy wynikami wymienionymi powyżej dwóch testów.

Testy

Wyznacznie korelacji oraz kowariancji oraz testowanie istotności statystycznej korelacji

Zadajmy czy za pomocą próby 1000 studentów (rozmiar analizowanych danych) możemy podjąć decyzję o istotności współczynnika korelacji wobec całej populacji studentów.

Hipoteza zerowa $H_0: \rho = 0$

Hipoteza alternatywna $H_1: \rho \neq 0$

Zastosujemy statystykę testową t .

```
In [81]: sred_czyt <- mean(czytanie)
sred_pis <- mean(pisanie)

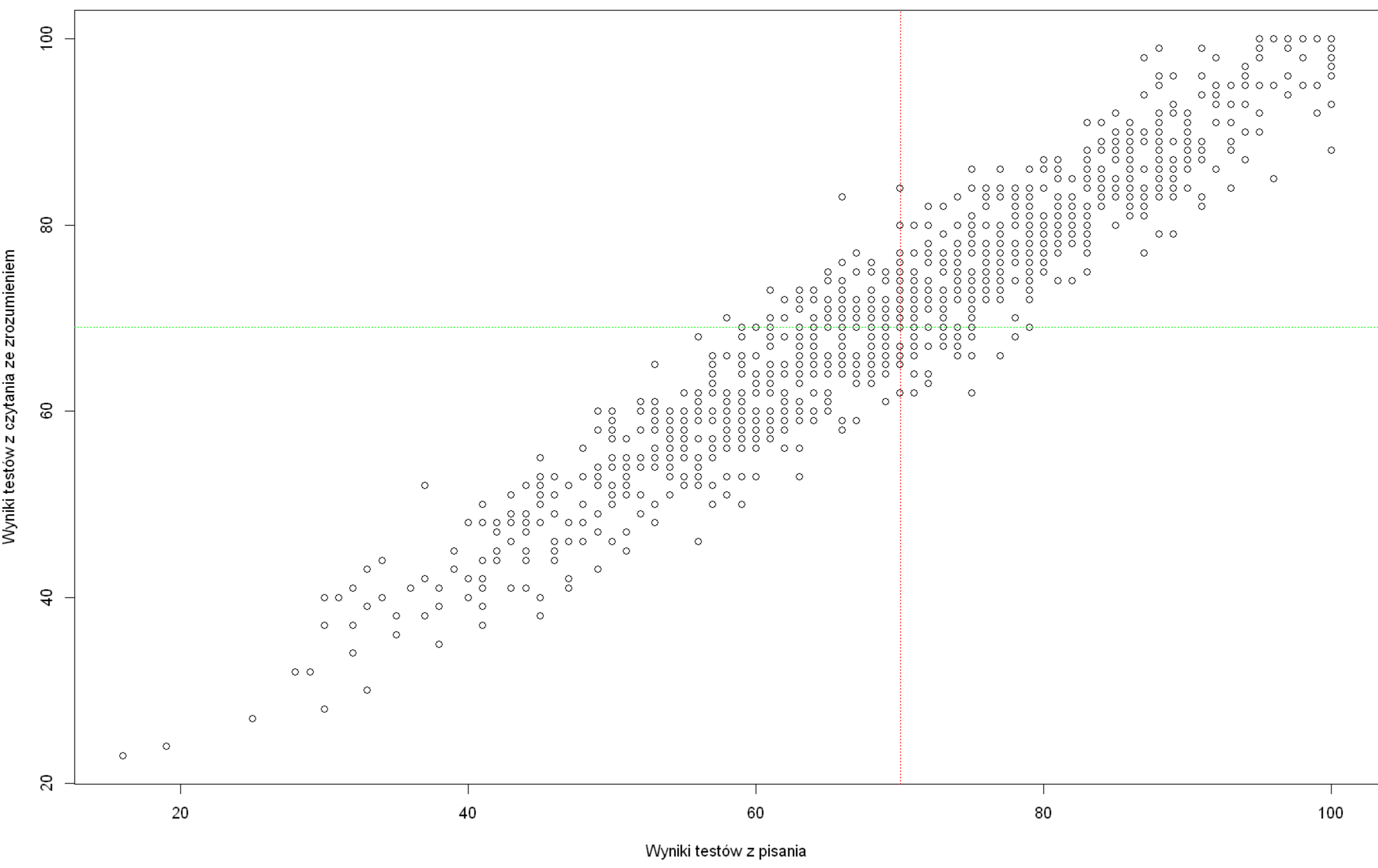
my_cov <- sum((czytanie - sred_czyt)*(pisanie - sred_pis)) / (length(czytanie)-1)
message("Wartość kowariancji: ", my_cov)

my_cor <- my_cov / (sd(czytanie)*sd(pisanie))
message("Wartość korelacji: ", my_cor)

plot(czytanie~pisanie, ylab="Wyniki testów z czytania ze zrozumieniem", xlab="Wyniki testów z pisania", main="Wykres korelacyjny rozrzutu wyników z obu testów")
abline(v = mean(czytanie), col="red", lty=3)
abline(h = mean(pisanie), col="green", lty=3)

Wartość kowariancji: 210.754852852853
Wartość korelacji: 0.95543284673313
```

Wykres korelacyjny rozrzutu wyników z obu testów

Aby zweryfikować hipotezę mówiącą, że współczynnik korelacji jest niezerowy (test dwustronny), obliczam wartość statystyki $t = \frac{r}{\sqrt{1-r^2}} \cdot \sqrt{n-2}$, gdzie r to współczynnik korelacji dla próby:

```
In [83]: t <- my_cor/sqrt(1-my_cor^2)*sqrt(length(czytanie)-2)
message("Wartość statystyki t: ", t)

Wartość statystyki t: 102.243695491021
```

Obliczam p-wartość dla wyznaczonej statystyki pamiętając, że mam do czynienia z testem dwustronnym. Zakładam poziom istotności równy 0.05

```
In [84]: pval <- p.t(t, lower.tail = F, df=length(czytanie) - 2)*2
message("Wartość p-value: ", pval)
```

Wartość p-value: 0

Wartość p-value jest mniejsza od zaproponowanego przez mnie poziomu istotności $\alpha = 0.05$. Możemy więc odrzucić hipotezę zerową H_0 na rzecz hipotezy alternatywnej więc współczynnik korelacji jest istotny statystycznie.

Na wykresie wyżej możemy zauważyć że istnieje silna zależność pomiędzy wynikami z obu przebadanych testów. Widzimy że współzależność zmiennych jest pozytywna (dodatnia). Współczynnik korelacji dla powyższych danych wynosi $r = 0.95543284673313$ co jest równoznaczne z tym że możemy uznać korelację za prawie pełną. Spróbujmy więc zbudować model regresji liniowej który w przyszłości pozwoli nam przewidzieć wyniki testów z pisania przy pomocy wyników z testów czytania ze zrozumieniem.

Regresja liniowa

```
In [92]: model2 <- lm(czytanie~pisanie)
summary(model2)

plot(czytanie ~ pisanie, ylab="Wyniki testów z czytania ze zrozumieniem", xlab="Wyniki testów z pisania", main="Regresja liniowa")
abline(model2, col="red", lty=3)

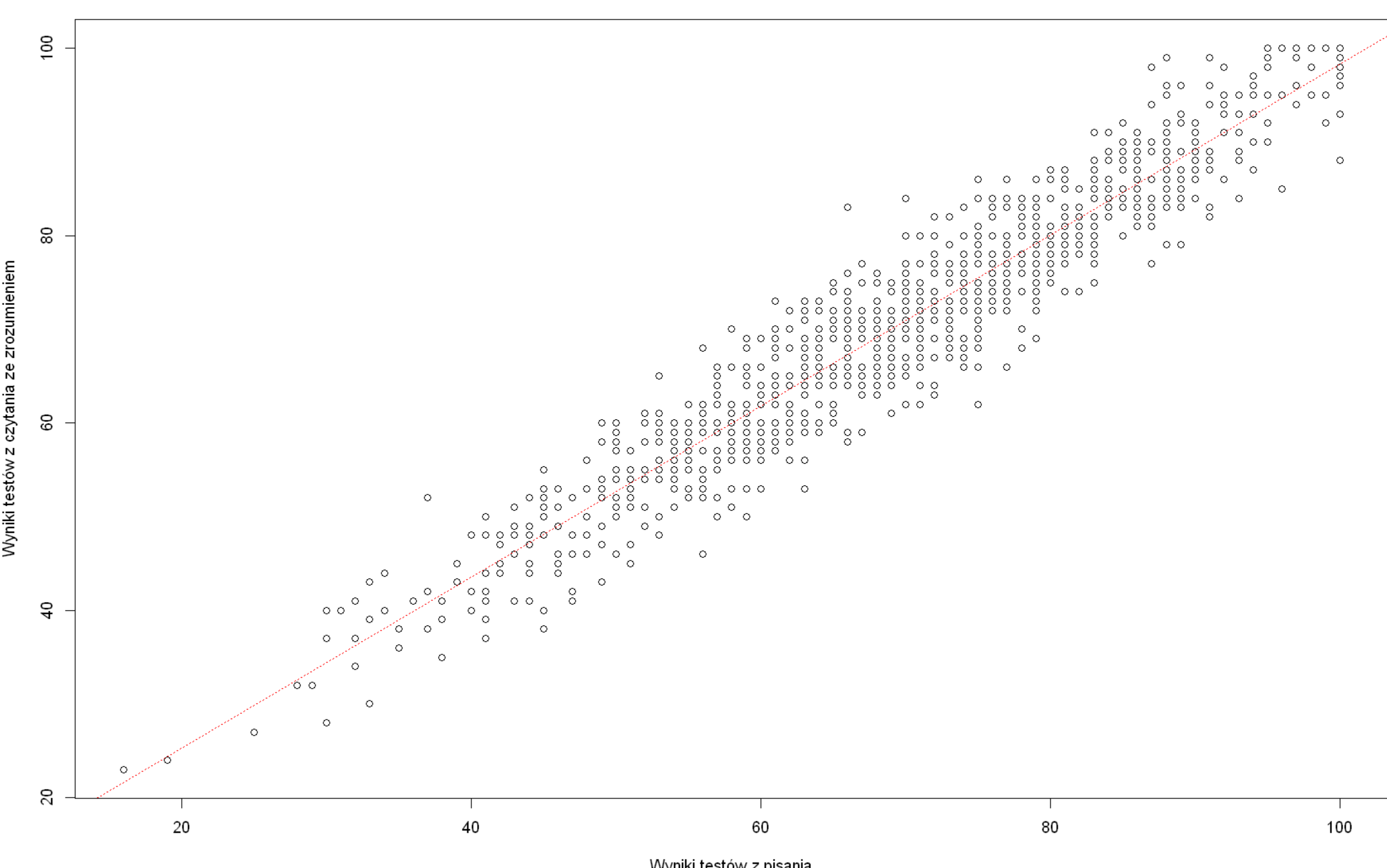
Call:
lm(formula = czytanie ~ pisanie)

Residuals:
    Min       1Q   Median       3Q      Max
-13.5111  -2.9147  -0.8361   2.8375  15.7046

Coefficients:
(Intercept)  7.847033   0.631290   11.16   <2e-16 ***
pisanie      0.912854   0.008928  102.24   <2e-16 ***
---
Signif. codes:  0 '***' 0.001 '**' 0.01 '*' 0.05 '.' 0.1 ' ' 1

Residual standard error: 4.288 on 998 degrees of freedom
Multiple R-squared:  0.9129, Adjusted R-squared:  0.9128
F-statistic: 1.04e+04 on 1 and 998 df, p-value: < 2.2e-16
```

Regresja liniowa

Podsumowanie

Przeprowadzony test udowodnił że istnieje silna zależność pomiędzy wynikami testów z przedmiotów humanistycznych jednak nie powinno się na tym poprzestawać. W celu lepszego zrozumienia zbioru danych wymagane byłoby przeprowadzenie badań kolejnych czynników które mogłyby mieć wpływ na wyniki egzaminów (przykładowo uczestnictwo w kursach przygotowawczych prawdopodobnie ma znaczący wpływ na wyniki), w tym celu należałoby wykonać przykładowo regresję wielokrotną zmiennych (wieloraka).